

PRESUDA SUDA

20. travnja 1978.(*)

„Francuski porezi na talijanska vina”

U spojenim predmetima 80/77 i 81/77,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u koji je Sudu uputio Tribunal d'instance de Bourg-en-Bresse (Općinski sud, Bourg-en-Bresse, Francuska), u postupku koji se vodi pred tim sudom u predmetu 80/77

između

SOCIÉTÉ LES COMMISSIONNAIRES RÉUNIS S.A.R.L.

i

RECEVEUR DES DOUANES

i u predmetu 81/77

između

S.A.R.L. LES FILS DE HENRI RAMEL

i

RECEVEUR DES DOUANES

o tumačenju i valjanosti članka 31. stavka 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 816/70 od 28. travnja 1970. o utvrđivanju dodatnih odredaba za zajedničku organizaciju tržišta vina (SL L 99, 5.5.1970., str. 1.)

SUD

u sastavu: H. Kutscher, predsjednik, M. Sørensen i G. Bosco (predsjednici vijeća), A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keefe i A. Touffait, suci,

nezavisni odvjetnik: J.-P. Warner,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

PRESUDU

1 Dvjesto presudama od 30. lipnja 1977., koje je Sud zaprimio 4. srpnja 1977. pod brojevima 80/77 (*Société Les Commissionnaires Reunis/Receveur des douanes*) i 81/77 (*Les Fils de Henri Ramel/Receveur des douanes*), Tribunal d'instance de Bourg-en-Bresse (Općinski sud u Bourg-en-Bresse, Francuska) uputio je Sudu u svakoj presudi dva prethodna pitanja na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, jedno o valjanosti i jedno o tumačenju članka 31. stavka 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 816/70 od 28. travnja 1970. o utvrđivanju dodatnih odredaba za zajedničku organizaciju tržišta vina (SL L 99, 5.5.1970., str. 1.).

2 Ovim se pitanjima Sud pita:

„1. Je li (,je li bio' u predmetu 81/77) članak 31. stavak 2. Uredbe Vijeća br. 816/70 u skladu s Ugovorom o EEZ-u, uzimajući u obzir činjenicu da se tom odredbom odobravaju (,su se odobravale' u predmetu 81/77) mjere koje su u suprotnosti s pravilima Ugovora o slobodnom kretanju robe koja se primjenjuju nakon završetka prijelaznog razdoblja?

2. Ako je odgovor na prethodno pitanje potvrđan, jesu li se odredbe članka 31. stavka 2. navedene Uredbe još primjenjivale 11. rujna 1975., uzimajući u obzir mogućnost da su bili uspostavljeni svi upravni mehanizmi potrebni za upravljanje tržištem vina?”

3 Ta su pitanja postavljena u okviru postupaka koje su protiv francuskih carinskih tijela pokrenuli trgovci vinom, koji su od početka rujna 1975. do ožujka 1976. uvezli u Francusku pošiljke vina iz Italije, a kojima se dovodi u pitanje sukladnost s Ugovorom carine u iznosu od FF 1,13 po stupnju za svaki hektolitar, koja je uvedena s učinkom od 12. rujna 1975. Dekretom predsjednika Republike br. 75/846 od 11. rujna 1975. (Službeni list Francuske Republike od 12. rujna 1975.) i koja se zaračunavala u vrijeme navedenih uvoza.

4 Rješenjem od 26. listopada 1977. Sud je odlučio da se ova dva predmeta spoje u svrhu usmenog dijela postupka i donošenja presude.

Opća razmatranja

5 Uredbom br. 816/70, koja je stupila na snagu po završetku prijelaznog razdoblja, uspostavljen je sustav organizacije tržišta vina koji s jedne strane obuhvaća sustav utvrđivanja cijena i intervencija, pravila u vezi s proizvodnjom i nadzorom sadnje, pravila o enološkim postupcima i uvjetima za stavljanje na tržište, uključujući podjelu Zajednice na vinogradarske zone, potpore za skladištenje i destilaciju te, s druge strane, sustav trgovine s trećim zemljama koji, između ostalog, uključuje izdavanje uvoznih i izvoznih dozvola, utvrđivanje referentnih cijena, kompenzacijskih pristojbi pri uvozu i izvoznih subvencija te zaštitnu odredbu kojom se dopušta poduzimanje odgovarajućih mjera u slučaju ozbiljnih poremećaja.

6 Ta organizacija na temelju članaka 12. do 15. i 30. do 33. Ugovora o EEZ-u te na temelju članka 31. stavka 1. Uredbe br. 816/70 također uključuje zabranu ubiranja bilo kakvih davanja s istovrsnim učinkom kao carina u okviru unutarnje trgovine Zajednice (pri čemu je jedina iznimka primjena određenih odredaba Protokola priloženog

Ugovoru koje se odnose na poljoprivredu Velikog Vojvodstva Luksemburg), kao i zabranu bilo kakvog količinskog ograničenja ili mjere s istovrsnim učinkom.

7 Člankom 31. stavkom 2. navedene uredbe predviđa se:

„Odstupajući od odredaba stavka 1., dok god se ne primjenjuju svi upravni mehanizmi potrebni za upravljanje tržištem vina, s iznimkom vinogradarskog katastra do 31. prosinca 1971., državama članicama koje su proizvođači odobrava se poduzimanje mjera kojima se može ograničiti uvoz iz drugih država članica kako bi se izbjegli poremećaji na njihovim tržištima.

Te se mjere moraju priopćiti Komisiji, koja bez odlaganja odlučuje hoće li se te mjere zadržati, izmijeniti ili ukinuti.” [neslužbeni prijevod]

8 Godine 1975. došlo je do iznimnog dotoka talijanskih vina posebno na francusko tržište, između ostalog, zbog obilne berbe i uzastopnih devalvacija lire.

9 Vijeće je o ovoj situaciji raspravljalo na svojim sjednicama održanim 15. travnja, 21. i 22. srpnja te 9. rujna 1975. te je razmotrilo različite mjere; nakon što je odbijeno ponovno uvođenje kompenzacijskih iznosa, donesena je odluka da Uredbu br. 816/70 treba izmijeniti kako bi se uvažila rezolucija Vijeća od 21. travnja 1975. o novim smjernicama za uravnoteženje tržišta vina.

10 Na temelju članka 31. stavka 2. Uredbe br. 816/70 Vlada Francuske Republike izdala je 11. rujna 1975. dekret kojim se uvodi gore navedena carina pri uvozu određenih vina podrijetlom iz Italije.

11 Pri priopćenju tih mjera Komisiji teleksom od 11. rujna 1975., u skladu s drugim podstavkom članka 31. stavka 2. Uredbe br. 816/70, navedeno je:

„Na sjednicama Vijeća ministara održanima 15. travnja, 21. srpnja i 9. rujna 1975. opsežno je razmatrana situacija na tržištu stolnih vina Zajednice. Utvrđeno je da je zbog trenutačne neprimjerenosti intervencijskih mehanizama Zajednice bilo spriječeno spontano obnavljanje ravnoteže na ovom tržištu, koje je u velikoj mjeri bilo narušeno radi deprecijacije zelene lire posljednjih godina. Francuska delegacija iznijela je posljedice koje ova situacija ima za njezine proizvođače te je ponovno predložila rješenja koja se temelje prvenstveno na reformi Uredbe br. 816/70. Vijeće ministara je 15. travnja odlučilo da se ta reforma treba donijeti najkasnije 1. kolovoza 1975. za primjenu od vinogradarske godine 1975./1976. Rasprava o prijedlozima Komisije okončana je na sjednicama Vijeća održanima 21. i 22. srpnja 1975., a na sastanku održanom 9. rujna nije donesena nikakva odluka. Kao što su objasnili francuski ministar i francuski državni tajnik za poljoprivredu, situacija koja je u Francuskoj nastala zbog narušavanja tržišta vina zahtijeva zaštitne mjere protiv uvoza po vrlo niskim cijenama iz Italije. Vijeće je o tome dugo raspravljalo. Unatoč prijedlogu Komisije i naših partnera za pronalaženje političkog dogovora o ovom pitanju i prijedlozima francuske delegacije, Vijeće nije moglo postići jednoglasnu odluku. U tim okolnostima francuska vlada odlučila je primijeniti odredbe članka 31. stavka 2. Uredbe Zajednice br. 816/70.”

12 Komisija je osporila sukladnost te mjere s pravom Zajednice te je pokrenula postupak predviđen člankom 169. Ugovora, ali ga je prekinula kada je Dekretom predsjednika

Republike br. 76/287 od 31. ožujka 1976. (Službeni list Francuske Republike od 1. travnja 1976.) Dekret od 11. rujna 1975. stavljen izvan snage s učinkom od 1. travnja 1976.

- 13 Pozivajući se na izravan učinak zabrane ubiranja davanja s istovrsnim učinkom kao carine u okviru trgovine između država članica nakon završetka prijelaznog razdoblja, tužitelji u glavnim postupcima osporavali su valjanost i, u svakom slučaju, primjenu članka 31. stavka 2. Uredbe br. 816/70 na dan spornih uvoza te su podnijeli tužbe pred nacionalnim sudom zahtijevajući povrat carina koje su prethodno platili na temelju Dekreta br. 75/846.

Prvo pitanje

- 14 Prvim se pitanjem u biti pita je li članak 31. stavak 2. Uredbe br. 816/70 valjan u mjeri u kojoj se njime državama članicama koje su proizvođači, nakon završetka prijelaznog razdoblja i u okolnostima koje su u njemu navedene, odobrava propisivanje i ubiranje davanja s istovrsnim učinkom kao carine u okviru trgovine unutar Zajednice za proizvod koji je obuhvaćen Prilogom II. Ugovoru, u ovom slučaju to je stolno vino.
- 15 Odgovor na to pitanje zahtijeva tumačenje članka 38. stavka 2. Ugovora o EEZ-u koji glasi: „Osim ako je člancima 39. do 46. drukčije predviđeno, pravila utvrđena radi uspostave zajedničkog tržišta primjenjuju se i na poljoprivredne proizvode.” [neslužbeni prijevod]
- 16 Prema mišljenju tužiteljâ u glavnim postupcima, ta odredba znači da u pogledu trgovine poljoprivrednim proizvodima, bez obzira podliježu li oni organizaciji tržišta ili ne, institucije Zajednice ne mogu nakon završetka prijelaznog razdoblja odstupati ili dopustiti državama članicama odstupanje od odredaba Ugovora o slobodnom kretanju robe.
- 17 S druge strane, vlada Francuske Republike naprotiv smatra da se, uvažavajući položaj poljoprivrede na zajedničkom tržištu, njezine osobine i posebne ciljeve zajedničke poljoprivredne politike, tom odredbom Vijeću dopušta odstupanje od pravila Ugovora općenito i posebno od pravila o slobodnom kretanju robe, kada su takva odstupanja pravno utemeljena na člancima 39. do 46. Ugovora.
- 18 Mnogi mehanizmi organizacije tržišta, kao što su određivanje cijena i sustavi intervencija, organiziranjem i reguliranjem trgovine uključuju ograničenja slobodnog kretanja pa takva ograničenja stoga nisu privremene prirode i nisu opravdana iznimnim okolnostima, nego su svojstvena zajedničkoj poljoprivrednoj politici.
- 19 Ciljeve slobodnog kretanja i zajedničke poljoprivredne politike ne treba međusobno suprotstavljati niti kategorizirati, nego ih naprotiv treba kombinirati, pri čemu načelo slobodnog kretanja mora prevladavati osim kada su zbog posebnih zahtjeva poljoprivrednog sektora potrebne prilagodbe.
- 20 Prema stajalištu Vijeća članak 38. stavak 2. u kontekstu članaka 39. do 46. treba tumačiti tako da se njime dopušta fleksibilnije tumačenje ukidanja pristojbi ili mjera s istovrsnim učinkom u poljoprivrednom sektoru do završetka prijelaznog razdoblja, tako

da se ograničenja mogu zadržati kao privremene mjere koje prate uspostavljanje zajedničke organizacije tržišta bez kojih ta provedba možda ne bi bila moguća.

- 21 Konačno, prema mišljenju Komisije članak 38. stavak 2. treba u vezi s drugim odredbama Glave II. tumačiti tako da se njime institucijama Zajednice nakon završetka prijelaznog razdoblja ne nudi mogućnost izbjegavanja pravila o slobodnom kretanju robe, osim ako se radi o mjerama koje isključuju svaku diskriminaciju između proizvođača ili potrošača unutar Zajednice, kako je predviđeno drugim podstavkom članka 40. stavka 3. i koje ne utječu na jedinstvenost tržišta; time se od početka isključuje uvođenje davanja s istovrsnim učinkom u okviru trgovine unutar Zajednice.
- 22 Člankom 2. Ugovora o EEZ-u predviđa se da Zajednica uspostavom zajedničkog tržišta i postupnim usklađivanjem ekonomskih politika država članica mora širom Zajednice promicati razvoj gospodarskih djelatnosti, povećanje životnog standarda i bliže odnose između država članica.
- 23 Kako je naglašeno člankom 38. stavkom 1. Ugovora, koji se nalazi na početku glave posvećene zajedničkoj poljoprivrednoj politici, zajedničko tržište obuhvaća poljoprivredu i trgovinu poljoprivrednim proizvodima.
- 24 Ukidanje carina i davanja s istovrsnim učinkom između država članica je temeljno načelo zajedničkog tržišta koje se primjenjuje na sve proizvode i svu robu, a rezultat toga je, kako je Sud ustvrdio u svojoj presudi od 13. studenoga 1964. (*Komisija/Veliko Vojvodstvo Luksemburg i Kraljevina Belgija*, spojeni predmeti 90 i 91/63, Zb., str. 625., t. 633.) da „svako moguće izuzeće, koje u svakom slučaju mora biti strogo tumačeno, mora biti jasno utvrđeno”.
- 25 Člankom 38. stavkom 2. predviđa se da se „osim ako je člancima 39. do 46. drukčije predviđeno”, pravila utvrđena radi uspostave zajedničkog tržišta primjenjuju i na poljoprivredne proizvode [neslužbeni prijevod].
- 26 Stoga, kako bi se izuzeće predviđeno člankom 38. stavkom 2. primijenilo na uvođenje davanja s istovrsnim učinkom kao carine u okviru trgovine unutar Zajednice po završetku prijelaznog razdoblja, u člancima 39. do 46. treba pronaći odredbu kojom se izrijekom ili nužnim podrazumijevanjem predviđa ili odobrava uvođenje takvih davanja.
- 27 Članci 39. do 46. ne sadržavaju nikakvu odredbu takve prirode.
- 28 Upravo suprotno, u drugom podstavku članka 40. stavka 3. izrijekom se predviđa da organizacija tržišta isključuje svaku diskriminaciju između proizvođača ili potrošača unutar Zajednice.
- 29 U skladu s člankom 43. stavkom 3. točkom (b), svaka zajednička organizacija tržišta „osigurava uvjete za trgovinu unutar Zajednice slične onima koji postoje na nacionalnom tržištu” [neslužbeni prijevod].
- 30 U članku 44. izrijekom se navodi postupno ukidanje carina i količinskih ograničenja tijekom prijelaznog razdoblja i te se riječi u kontekstu članaka 12. do 17. i 30. do 35.

Ugovora moraju tumačiti tako da obuhvaćaju davanja s istovrsnim učinkom kao carine i mjere s istovrsnim učinkom kao količinska ograničenja.

- 31 Na temelju istog članka, kojim se uvodi privremeni sustav valjan samo tijekom prijelaznog razdoblja, države članice su u tom razdoblju pod određenim uvjetima mogle primijeniti sustav najnižih cijena na nediskriminirajući način, u mjeri u kojoj bi postupno ukidanje carina i količinskih ograničenja među državama članicama moglo dovesti do cijena koje bi mogle ugroziti ciljeve iz članka 39.
- 32 Dakle, čak i tijekom prijelaznog razdoblja bile su izrijeком zabranjene prepreke trgovini, osim najnižih cijena.
- 33 Bilo bi očito u suprotnosti s Ugovorom kada bi se nakon završetka prijelaznog razdoblja dopustile druge prepreke trgovini koje su jednako, ako ne i više, ograničavajuće od onih koje su bile dopuštene samo tijekom prijelaznog razdoblja.
- 34 Druge odredbe članaka 39. do 46. ili ne sadržavaju ni izričita ni podrazumijevana odstupanja od pravila Ugovora, kao što su to članci 39. i 41., ili se odnose na neko drugo jasno određeno područje poput članka 42. koji sadržava pravila o tržišnom natjecanju, ili se pak izričito odnose na slučaj privremenog održavanja nacionalnih organizacija tržišta tijekom prijelaznog razdoblja dok se ne zamijene zajedničkim organizacijama, kao što su to članci 45. i 46.
- 35 Iz svih tih odredaba i njihovih međusobnih odnosa proizlazi da se široke ovlasti, posebno sektorske i regionalne prirode, koje su dodijeljene institucijama Zajednice u okviru provođenja zajedničke poljoprivredne politike, moraju u svakom slučaju od kraja prijelaznog razdoblja provoditi s gledišta jedinstvenosti tržišta, uz isključenje bilo koje mjere koja bi ugrozila ukidanje carina i količinskih ograničenja ili davanja ili mjera s istovrsnim učinkom između država članica.
- 36 Svako dovođenje u pitanje onoga što je Zajednica postigla u vezi s jedinstvenošću tržišta stvara rizik od otvaranja puta mehanizmima koji bi mogli dovesti do dezintegracije, što je u suprotnosti s ciljevima postupnog usklađivanja gospodarskih politika država članica iz članka 2. Ugovora.
- 37 U prilog drugačijem tumačenju ne može se zahtijevati uvođenje kompenzacijskih pristojbi, budući da su one u vezi s trgovinom između država članica opravdane samo potrebom za ispravljanjem učinaka varijacija u nestabilnim valutnim tečajevima, koje bi u sustavu organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda koji se temelji na zajedničkim cijenama vjerojatno izazvale poremećaje trgovine tim proizvodima; cilj je takvih mjera osigurati, koliko je to moguće, održavanje normalne trgovine unatoč utjecaju različitih monetarnih politika, čije usklađivanje države članice još nisu postigle, što je u suprotnosti s odredbom iz članka 105. Ugovora.
- 38 Iz gornjih razmatranja proizlazi da na prvo pitanje nacionalnog suda treba odgovoriti da članak 31. stavak 2. Uredbe br. 816/70, u mjeri u kojoj se njime državama članicama koje su proizvođači odobrava propisivanje i ubiranje davanja s istovrsnim učinkom kao carine u okviru trgovine proizvodima unutar Zajednice koji su obuhvaćeni organizacijom tržišta uspostavljenom tom Uredbom, nije u skladu s člankom 13., posebno njegovim stavkom 2., i s člancima 38. do 46. Ugovora te je stoga nevaljan.

39 Odgovor na prvo pitanje čini odgovor na drugo pitanje nepotrebnim.

Troškovi

40 Troškovi nastali za francusku vladu, Vijeće Europskih zajednica i Komisiju Europskih zajednica, koji su Sudu podnijeli svoja očitovanja, ne nadoknađuju se.

41 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

odlučujući o pitanjima koje mu je uputio Tribunal d'instance de Bourg-en-Bresse (Općinski sud u Bourg-en-Bresse, Francuska), presudama od 30. lipnja 1977., odlučuje:

Članak 31. stavak 2. Uredbe br. 816/70, u mjeri u kojoj se njime državama članicama koje su proizvođači odobrava propisivanje i ubiranje davanja s istovrsnim učinkom kao carine u okviru trgovine unutar Zajednice proizvodima koji su obuhvaćeni organizacijom tržišta uspostavljenom tom Uredbom, nije u skladu s člankom 13., posebno njegovim stavkom 2., i s člancima 38. do 46. Ugovora te je stoga nevaljan.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg 20. travnja 1978.

[potpisi]

* Jezik postupka: francuski